

ЗЕЛС

ГЛАСИЛО

ЗАЕДНИЦА НА
ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

ZELS

NEWSLETTER

ASSOCIATION
OF THE UNITS
OF LOCAL SELF -
GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC
OF MACEDONIA

05 2011

**ОПШТИНИТЕ ЗАИНТЕРЕСИРАНИ ШТО ПОСКОРО
ДА ГИ ИСПОЛНАТ ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА
УПРАВУВАЊЕ СО ГРАДЕЖНОТО ЗЕМЈИШТЕ**

**MUNICIPALITIES INTERESTED IN
FULFILLING THE LEGAL REQUIREMENTS
FOR CONSTRUCTION LAND MANAGEMENT**

**ГОЛЕМА ПОСЕТЕНОСТ НА
ПОЧЕТНИТЕ ОБУКИ ЗА
СТЕКНУВАЊЕ СО ЛИЦЕНЦА,
ОРГАНИЗИРАНИ ОД ЗЕЛС**

**GREAT TURNOUT OF THE
INITIAL TRAININGS FOR
LICENCE ACQUIRING,
ORGANIZED BY ZELS**

Почитувани,

Во месец мај, ЗЕЛС интензивно работеше на обезбедувањето на поддршка на своите членки за обезбедување на дел од предусловите предвидени во Законот за градежно земјиште, за да можат да ја реализираат надлежноста да управуваат со градежно неизградено земјиште, сопственост на Република Македонија.

За таа цел, ЗЕЛС доби законска обврска да ги организира и спроведе обуките на претставниците на општинската администрација и да ги реализира испитите со спроведување на сите претходни потребни подготовки. Па така, во овој период ЗЕЛС подготви и објави Оглас за пријавување на кандидатите за почетна обука и полагање на испит, со што и практично започна процесот на овластување на лицата од општинската администрација и се определија критериумите и динамиката на реализацијата. Од вкупно 244 пријавени кандидати 231 кандидат ги исполнија условите и беа повикани да ги проследат обуките според утврден редослед. На 26 и 27 мај во хотелот Континентал се одржа теоретскиот дел од обуката што го реализираа еминентни професори, а потоа на 30 и 31 мај 2011 година (како и на 7 и 8 јуни) овие кандидати го проследија и практичниот дел, што се одржа во просториите на ЗЕЛС, каде специјално беше приспособена компјутерска сала со 28 пристапи, во која потоа ќе биде одржано и електронското полагање на испитот за стекнување со лиценца. За сите кандидати, ЗЕЛС го организира подготовувањето на Прирачникот, а потоа испечати 510 копии на македонски и 120 копии на албански јазик, во кој е содржан материјалот за полагање на испитот, како и упатство за користење на софтверската апликација за е-регистар и е-аукција. Секој кандидат што ги следеше двата дела од обуката се стекна со право за полагање на испитот, што е предвидено да се реализира на 13 и 14 јуни, во осум термини, во текот на двата дена.

Во овој период ЗЕЛС организираше и други обуки за зајакнување на капацитетите на општинската администрација, согласно со утврдената Годишна програма за реализација на обуки на ЗЕЛС тренинг центарот. Беа одржани обуки за членовите на Мрежата за образование и за претставниците од Мрежата на лица задолжени за ИТ во општините. На овие обуки беа ангажирани експерти за утврдените теми, но исто така ЗЕЛС започнува да ги промовира и капацитетите на општинските администрации кои во одредени области постигнале одреден напредок во однос на останатите свои колеги од другите општини. Како резултат на добрата соработка со одредени министерства, добивме поддршка и со нивни стручни и компетентни лица, кои на овие обуки своите искуства и сознанија им ги пренесоа на претставниците од локалната власт.

Во овој број на Гласилото на ЗЕЛС, ќе ви ги претставиме проектите и активностите и на центри за развој на Источниот, Југоисточниот, Полошкиот и Скопскиот плански регион, што се од огромно значење за сите општини. Соработката на ЗЕЛС со центрите за развој на регионите е на задоволително ниво и оди во нагорен позитивен правец, со оглед на исполнување на заедничките цели, обезбедување на подобри услуги и услови за развој на општините, регионите и на сите граѓани во земјата.

Издвоивме и неколку интересни прилози од локалните власти, кои пристигнаа во ЗЕЛС, кои може да послужат како добри практики и за останатите општини. Општина Богданци, меѓу другото, интензивно го промовира руралниот туризам и преку слаткото од диви смокви, а општина Пробиштип возобновува една подзаборавена традиција, која одлично е прифатена од сите граѓани во општината.

Со почит,
Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Respected,

In May 2011 ZELS intensively worked on providing support for its members in providing part of the preconditions envisaged in the Law on Construction Land for the purpose of enabling them to realize the competence to manage with construction unbuild land in ownership of the Republic of Macedonia.

For that purpose ZELS got legal obligation to organize and perform the trainings of the representatives of the municipal administration and to realize the exams including implementation of all previous necessary preparations. So, in this period ZELS prepared and open an Announcement for application of candidates for starting training and taking exam thus practically meaning start of the process of authorising the persons of municipal administration and determination of the criteria and dynamics of the realization. 231 from 244 applied candidates met the conditions and the same were called to follow the trainings pursuant to the established time schedule. The theoretical part of the training was held on 26 and 27 May in Continental Hotel realised by eminent professors and then on 30 and 31 May 2011 (as well as on 7 and 8 June) these candidates followed the practical part held in the premises of ZELS where the computer hall was specially adjusted with 28 accesses where the internet taking of the exam for acquiring licence will be held. For all candidates, ZELS organized the preparation of the Handbook and then ZELS printed 510 copies in Macedonia and 120 copies in Albanian language thus consisting of the material considered for the exam as well as guidelines for use of software application for e-register and e-auction. Each candidate that followed the both parts of the training has acquired the right to take an exam envisaged to be realized on 13 and 14 June in 8 time periods during both days.

In this period ZELS as well organized other trainings for strengthening the capacities of the municipal administration pursuant to the established annual program for realization of trainings of ZELS Training Centre. Trainings were held for the members of the Network for Education and the representatives of the Network of persons competent for IT in the municipalities. Experts for the established subjects were engaged at these trainings but ZELS as well starts to promote the capacities of the municipal administrations that achieved certain progress in certain areas opposite to other colleagues from other municipalities. AS a result of good cooperation with certain ministries, we obtain support with expert and competent persons that transferred their experiences and knowledge to the representatives of the local government.

In this number of the ZELS Newsletter we will present you the projects and activities of the Centres for Development of East, Southeast, Polog and Skopje Region being of enormous significance for all municipalities. The cooperation of ZELS with Centres for Development of the regions is at satisfactory level and it goes upwards having regard to meeting the mutual aims, providing better conditions and conditions for development of the municipalities, the regions and all citizens in the country.

We have distinguished several interesting articles of the local governments that arrived in ZELS that may serve as good practices for other municipalities. Municipality of Bogdanci, among other, intensively promotes the rural tourism through wild figs jam, and Municipality of Probishtip resurrects one rusty tradition being accepted by all citizens in the municipality.

Sincerely yours,
Dusica Perisik
ZELS Executive Director

**ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

**ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA**

тел. +389 (0) 2 30 99 033 / факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Женевска бб, п.фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

tel. +389 (0) 2 30 99 033 / fax: +389 (0) 2 30 61 994
st. Zhenevska p.box, F.P. 32, 1000 Skopje, Republic of Macedonia
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Извршен директор на ЗЕЛС - Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС - Ардита Дема - Мехмети
Уреднички колегиум - Весна Арсовска - Динковска, Виктор Арнаудовски
Дизајн и подготовка за печат - Европа 92
Печати - Европа 92

Executive Director of ZELS - Dushica Perisik
Deputy Executive Director - Ardita Dema - Mehmeti
Editorial Board - Vesna Arsovska - Dinkovska, Viktor Arnaudovski
Graphic design - Европа 92
Print - Европа 92

ОРГАНИЗИРАНИ ДВЕ ЕДНОДНЕВНИ РЕГИОНАЛНИ ОБУКИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА МРЕЖАТА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ НА ЗЕЛС

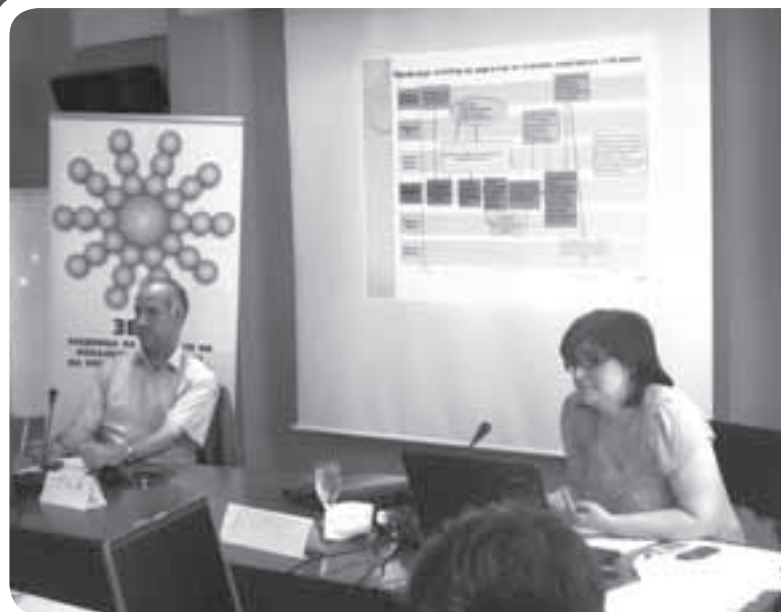

TWO ONE DAY REGIONAL TRAININGS FOR THE MEMBERS OF THE ZELS EDUCATION NETWORK

ЗЕЛС организираше две еднодневни регионални обуки за членовите на Мрежата на одговорните лица за образование од локалните власти, во хотел Роман-тик во Велес. На 30 јуни 2011 година учествуваа претставниците од општините од Полошкиот, Скопскиот, Североисточниот и Југозападниот регион, а следниот ден присуствуваа одговорните лица за образование од општините од Пелагонискиот, Вардарскиот, Источниот и Југоисточниот дел.

Обуката ја реализираа Ѓорѓи Николов, советник во Министерството за образование и наука и Соња Ѓошевска Ивановиќ, овластен инспектор за образование во Град Скопје. Темите кои беа разработувани произлегоа од барањата на членовите на Мрежата, доставени до ЗЕЛС и преточени во Програмата за работа на ЗЕЛС тренинг центарот.

На обуката се дискутираше за процедурите и протоколите како важни алатки за адекватно и навремено спроведување на законските обврски во областа на образованието. Дискусија резултираше во предлог - протокол од МОН за формирање на паралелки со помал број на ученици, од која произлегоа многу интересни предлози за оваа област. Беше предложено уписот на првацињата да започне уште во април, со цел навремено започнување со активностите на терен за анулирање на неажурноста на родителите кои не ја извршуваат оваа законска обврска. Беше укажано дека дел од податоците кои пристигнуваат од МВР во одредени средини не даваат најточна слика за бројот на децата (одредени семејства се иселиле во друг град или држава, а тоа не е евидентирано). Речиси заеднички став на присутните беше дека не треба да се затвораат подрачните

ZELS organised two one day regional trainings for the members of the Network for responsible persons for education from the local authorities, in Hotel Romantic in Veles. The representatives of the Polog Region, Skopje Region, Northeast Region and Southwest Region participated on 30 June 2011 and the responsible persons for education from the municipalities from Pelagonija Region, Vardar Region, East Region and Southeast Region participated the next day.

The training was realized by Gjorgji Nikolov, counsellor in the Ministry of Education and Science and Sonja Gjoshevska Ivanovikj, authorised inspector for education in the City of Skopje. The topics being elaborated derived from the requests by the members of the network submitted to ZELS and transformed in the Program for Work of ZELS Training Centre.

At the training the debate was aimed at procedures

училишта каде има паралелки од по само неколку деца, но беше посочен и проблемот со паралелки кои го надминуваат законски дозволеният максимум од 34 деца каде доколку се формираат две паралелки, тие би имале број на деца под дозволеният минимум, односно помалку од 24 деца. Во сегашната законска поставеност, беше забележано дека најдоцниот датум кога МОН треба да се изјасни дали ќе даде согласност за формирање на паралелки со помал број на ученици, треба да биде - 15 август. Целта е општината да направи навремено екипирање на одделението со потребниот наставен кадар и обезбедување на други услови. Претставниот од МОН појасни дека согласноста за формирање на нова паралелка, автоматски не значи дека МОН ќе обезбеди и дополнителни средства за општината, бидејќи распределбата на средствата се врши согласно со утврдениот годишен Буџет на РМ и утврдената распределба на блок дотациите по општините.

Во делот на процедурите беше истакнато дека од големо значење е нивно графичко претставување, кое дава увид за евентуалните пропусти кои можат да настанат. Беа дадени и одредени практични примери, а беше истакната и иницијатива за создавање на каталог на вакви важни процедури во образованието. Вниманието предизвика и одредената законска новина за водење на општински регистри за училиштата. Беше констатирано дека исполнувањето на оваа законска обврска, општините различно ја реализираат и дека на поголем број општини им е потребна дополнителна практична обука за водењето на овие регистри. Присутните беа запознаени и со стратегиските цели за интегрирано образование и со ЕУ долгорочните стратегиски предизвици и итни приоритети.

and protocols as important tools for adequate and prompt implementation of the law obligations in the area of education. The Draft-Protocol by Ministry of Education and Science for forming classes with smaller number of students caused discussions thus producing interesting suggestions for this area. It was suggested that the registration of the first year children should start in April for the purpose of prompt starting of the on spot activities for annulling the non-diligence of the parents that do not perform this legal obligation. It was stated that part of the data reaching the MoI in certain environments do not provide the clearest picture of the number of children (certain families have changed their city or state and it was not registered). Almost mutual attitude of the present was that the local schools should not be closed in spite of the fact that there are classes with only several children, but the problem was stated with the classes over passing the legally allowed maximum of 34 children and where in case of forming of two classes the number of children will be under the allowed minimum, that is lower than 24 children.

Within the present law set up, it was stated that the latest date when Ministry of Education and Science is to express its opinion regarding the consent for classes with small number of children should be 15 August. The aim of the municipality is to provide prompt equipping of the class with the necessary teaching staff as well as providing other conditions. The representative of the Ministry of Education and Science explained that the consent for forming new class automatically does not mean that the Ministry will provide additional assets for the municipality as the disposal of the assets is performed pursuant to the established annual Budget of the Republic of Macedonia and the established disposal of block donations per municipalities.

In the part of procedures it was stated that their graphical presentation is of bi importance thus providing insight for eventual faults that may appear. Certain practical examples were given and the initiative for creation of catalogue of such important procedures in the education was presented. The attention was drawn by certain legal novelty for keeping international registers in the school. It was stated that the performance of this law obligation is differently realised by the municipalities and that the major part of the municipalities need additional practical training for keeping these registers. The present were acknowledged with the strategic aims for integrated education as well with the EU long-term strategic challenges and emergency priorities.

ПРЕЗЕНТИРАНА ПРЕДЛОГ-ПРОГРАМАТА НА СВЕТСКА БАНКА АВСТРИСКАТА УРБАНА ПРОГРАМА ЗА ПАРТНЕРСТВО, ЗА ПОДДРШКА НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЗАПАДЕН БАЛКАН

DRAFT-PROGRAM OF WORLD BANK

AUSTRIAN URBAN PROGRAM FOR PARTNERSHIP, SUPPORT OF THE COUNTRIES OF WEST BALKAN PRESENTED

Претставници од општините Кичево, Прилеп и Карпош, претставник од ЗЕЛС и од Асоцијацијата на комунални јавни претпријатија АДКОМ, во периодот од 25 до 27 мај 2011 година, во Виена учествуваа на Симпозиум за развој на Западен Балкан, што го организираше Светска банка/ австриската Урбана програма за партнерство. Беше одржана работилница на која пред претставниците на асоцијациите за локалната самоуправа беше прикажана анализа на проектите кои донаторите ги реализирале во земјите од Југоисточна Европа за градење на капацитетите на локалните власти, со акцент на земјите од Западен Балкан (Македонија, Србија, Косово, Албанија, Црна Гора, Хрватска и Босна и Херцеговина). Донаторите во овие земји користеле слични или исти методологии за дејствување и реализација на своите Програми за поддршка на процесот на децентрализација, со ограничен број на пилот општини, а најчесто програмските активности ги спроведуваа со поддршка на нивните асоцијации на локалната самоуправа. Најзастапени биле проектите за градење на капацитетите на локалните власти и тоа: финансиски менаџмент, имплементација на законодавството за локалната самоуправа, просторно и урбанистичко планирање, давањето услуги на граѓаните, намалување на невработеноста и економскиот развој, меѓуопштинската соработка, стандарди и процедури на локалните власти на земјите членки на ЕУ.

Заклучено беше дека донаторското финансирање за директна поддршка на локалните власти генерално е во опаѓање, но дека од голема важност е да продолжи размената на воспоставените добри практики имплементирани во изминатите десетина години, како и обезбедувањето на нивната одржливост и натамошно развивање од страна на локалните власти.

На Симпозиум за иновативни и одржливи градови, се дискутираше за потребата од поддршка на проекти кои даваат нови перспективи за развој на локалната власт. Беа презентирани успешни приказни во овој правец, со чија примена бил овозможен напредок

In the period from 25 to 27 May 2011 in Vienna the representatives of the municipalities Kichevo, Prilep and Karposh, representative of ZELS and of Association of Communal Public Enterprises ADKOM participated on the Symposium for development of West Balkan organized by World Bank/ Austrian Urban Program for Partnership. Workshop was held where the representatives of the associations for local self-governments were shown analysis of the projects the donors had realized in the countries of Southeast Europe for the purpose of building capacities of the local governments, with an accent at countries from West Balkan (Macedonia, Serbian, Kosovo, Albania, Montenegro, Croatia and Bosnia and Herzegovina). The donors of these countries used similar or same methodologies for acting and realization of their Programs for support of the process of decentralization, including limited number of pilot municipalities and even more the program activities were performed by support of their associations of local self-government. The most represented were the projects for capacity building of the local governments as follows: financial management, implementation of the legislation of local self-government, physical and urban planning, providing services to citizens, reduction of the unemployment and economic development, intermunicipal cooperation, standards and procedures of the local governments of the EU Member States.

The conclusion was made that the donor funding for direct support of the local government is in general decreasing but it is of big importance to continue the exchange of established good practices implemented in the past ten years as well as provision of their sustainability and further development by local governments.

At the Symposium for innovative and sustainable cities the need was discussed for the support of projects providing new perspectives for local government development. Successful stories were presented in this direction that would enable promotion of the city or the region that is providing better conditions for the citizens. Special impression made the "story" of Enrique Peñalosa, former mayor of Bogota, Columbia, regarding the leader role of the managers in policy creation for development and realisation as well as taking reforms for providing promotion and availability of services to the citizens with low incomes and socially vulnerable citizens. The examples from Poland, India, Bolivia and Uganda were as well followed by great attention as they referred to the fact that the role of the local governments in the performing of these changes is of huge importance.

The representatives of World Bank presented the Draft-Program of the organization for support of West Balkan covering the following areas:

Urban/local planning – by support of infrastruc-

на градот или регионот, односно обезбедување на подобри услови за граѓаните. Особено впечатлива беше „приказната“ на Енрике Пењалоса, поранешен градоначалник на Богота, Колумбија, за лидерската улога на раководните луѓе при креирањето на политиките за развој и нивната реализација и преземањето реформи за обезбедување на напредок и достапност на услугите на граѓаните со ниски приходи и социјално загрозените граѓани. Со внимание беа проследени и примерите на претставниците од Полска, Индија, Боливија и Уганда, кои укажаа дека улогата на локалните власти при вршењето на ваквите промени е од огромно значење.

Претставниците на Светска банка пред присутните ја претставија Предлог програмата на организацијата за поддршка на Западниот Балкан, која ги опфаќа следните области:

урбанистичко/локално планирање - со поддршка на инфраструктурното планирање, урбаниот/локалниот транспорт и јавното приватно партнерство како можност за урбана ревитализација.

Управувањето со партнерстава – со поддршка во сферата на општинските услуги на пример, социјалната заштита, заштита на животната средина преку вклучување на невладиниот сектор, граѓаните, но и на самите институции во соработката.

ЕУ пристап – директна поддршка за изготвување на проектна документација, следење на директивите на ЕУ и останатите прописи.

Управување со финансии на локално ниво – со поддршка на планирањето на капитални инвестиции.

Сектор за специфични знаења – со поддршка на обуки, студиски посети, е-учење, размена на знаења.

tural planning, the urban/local transport and public private partnership as possibility for urban revitalisation.

Management of partnerships – by support in the area of municipal services such as social protection, environmental protection through inclusion of the non-governmental sector, the citizens and the institutions themselves in the cooperation

EU access- direct support for drafting project documentation, following of the EU Directives and other regulations

Management of finances at local level- by support of the planning of capital investments.

Sector for specific knowledge – by support of training, study visits, e-learning, knowledge exchange.

СЛАТКОТО ОД ДИВИ СМОКВИ ЈА ПРОМОВИРА ОПШТИНА БОГДАНЦИ ВО СВЕТСКИ РАМКИ WILD FIGS JAM PROMOTES THE MUNICIPALITY OF BOGDANCI IN WORLD FRAMES

Повеќестраните активности на општина Богданци за промовирање на општината како туристичка дестинација со интересен рурален туризам, сè поинтензивно вродуваат со плод.

Тргнувајќи од фактот дека на ова подрачје има голем број на дрвја -диви смокви од кои населението традиционално, со зачуваниот автентичен домашен рецепт, подготвува исклучително вкусно слатко, активно се вклучи во процесот на негово промовирање. При тоа општината изработи соодветен проект чија реализација ја оствари поддржувајќи ја невладината организација ЕКОРОЗАЛЕС. Во оваа организација членуваат 32 жени од регионот со своите семејства кои со огромна воља и љубов вршат автентична промоција на веќе заборавените вештини на производство на ова слатко. Примарната цел, слаткото да влезе во групата на Президиуми на фондацијата за биодиверзитет SLOW FOOD foundation for biodiversity, веќе се реализира. Слаткото од диви смокви стана едно од 300-те производи од светот кои се третираат како апсолутно еколошки и е заштитено како уникатен „занаетчиски“ производ од страна на SLOWFOOD (организација

Multiple activities of the municipality of Bogdanci for promotion of the municipality as tourist destination with interesting rural tourism more intensively produce results. Starting from the fact that a huge number of trees-wild figs exist in this area, used by the population that traditionally, by prevailed authentic domestic receipt, prepares exclusively tasteful jam, and the same actively participated in the process of its promotion. The municipality drafted appropriate project the realisation of which was made by the supporting non-governmental organization EKOROZALES. 32 women from the region are members of this organization and they, accompanied by their families with great will and love make authentic promotion of already forgotten skills for production of this jam. The primary aim, to enter the jam in the group of Presidiums of the Foundation for Biodiversity, Slow Food Foundation for biodiversity, is already in realisation. The wild figs jam became one of 300 products in the world being treated as absolutely ecological and it is protected as unique “craftsmen” product by SLOWFOOD (organization

во која членуваат повеќе од 130 земји) и всушност е прв производ од Република Македонија кој се најде на оваа листа на производи на оваа светска фондација. Најнапред беше извршена анализа од страна на експерти-агрономи од Италија, кои го следеа процесот на изработка на слаткото од самите насади, бербата, подготвувањето и пакувањето во тегли, за што изработија Протокол за изработка на истото.

Па така на 15 мај 2011 година, во организација на Општина Богданци, невладината организација за здрава храна SLOW FOOD, ЕКОРОЗАЛЕС, Федерацијата на фармери на РМ се одржа првиот „Фестивал на слаткото од дива смоква“ во Богданци, кој има тенденција да прерасне во традиционална манифестација на општината и да изврши поголема туристичка промоција на руралниот туризам. На фестивалот учествуваа поголем број на производители на ова слатко, кои ја прикажаа автентичната подготовка на овој еколошки производ.

ЕКОРОЗАЛЕС со ова слатко ја промовираше општината на разни регионални и светски саеми на храна, а на некои од нив учествуваа и претставници на општината. Како резултат на учеството на саемот „Фестивал на вкусот“ во општина Фоча Устиколна (БиХ) две години по ред, општина Богданци се збратими со оваа општина. Овој производ предизвика голем интерес и на главниот саем што се одржува во Торино, Италија, каде отворањето беше во чест на стекнувањето на Президиумот на слаткото од смокви. За подобра промоција помогна и Министерството за култура на РМ со изработка на промотивен материјал. Учесниците од нашата земја беа преплавени со интервјуа за италијанските медиуми и медиумите од 130-те земји учеснички од светот. Слаткото од смокви од Општина Богданци учествува и ја промовира општината и на други значајни саеми во регионот и пошироко, а тоа беше и поводот за повик за интервју со градоначалникот на општината, Ристо Ичков, од калифорниското радио КССА1050 АМ. Оваа можност беше искористена да се промовираат и другите културно-историски, традиционални богатства со кои располага општината, во правец на привлекување на туристи. При тоа, градоначалникот Ичков даде опис и на областа Палјурци, каде според библиски написи Апостол Павле престојувал тука на патот на ширењето на христијанството, а беше истакнато дека тука се наоѓа и борбената линија на Солунскиот фронт од Првата светска војна.

Софија Николиќ Лисичкова

where more than 130 countries participate in) and it is actually a product from Republic of Macedonia put on this list of products of this world foundation. At first analysis has been made by expert-agronomists from Italy that monitored the process of production of the jam, from planting, harvest, preparation and packaging in jars and they drafted a Protocol for preparation of the same.

So, on 15 May 2011, in organization of municipality of Bogdanci, the non-governmental organization for healthy food SLOW FOOD, EKOROZALEs, the Farmer Federation of the Republic of Macedonia the first Festival of Wild Figs Jam was held in Bogdanci having tendency to grow in traditional manifestation of the municipality and to make provide bigger tourist promotion of the rural tourism. A great number of producers of this jam participated in the festival and they showed the authentic preparation of this eco product.

EKOROZALEs hereby used the jam for promotion of the municipalities at different regional and world food fairs and the representatives of the municipality participated in some of the fairs. As a result of the participation at the fair Festival of Taste in municipality of Focha Ustikolina (BiH) two years in line, the municipality of Bogdanci twinned with this municipality. This product caused big interest at the main fair held in Torino, Italy where the opening was in honour of acquiring the Presidium of figs jam. The Ministry of Culture of the Republic of Macedonia helped for better promotion by making promotional material. The participants from our country were full of interviews for Italian media and the media of 130 countries-participants from the world. The figs jam from Municipality of Bogdanci participated and promoted the municipality at other significant fairs in the region and wider and this was subject to the interview of the mayor of the municipality, Risto Ichkov, for California Radio KCCA1050 AM. This possibility was used for promotion of other cultural and historical, traditional resources the municipality have at disposal for the purpose of attracting tourists. Moreover, the mayor Ichkov made a description of the Paljurci area, where according to Bible articles Apostle Pavle resided here on his way of spreading the Christianity and it was as well stated that the combat line of Thessaloniki front from the World I War is located at this place.

Sofija Nikolikj Lisichkova

ВОЗОБНОВЕНА ТРАДИЦИЈАТА НА МАТУРАНТСКО ДЕФИЛЕ ВО ПРОБИШТИП

RESURRECTED TRADITION OF SCHOOL-LEAVER DEFILE IN PROBISHTIP

После повеќе од дваесет години, повторно се врати старата традиција во Пробиштип матурантите да дефилираат пред сограѓаните.

Иницијативата произлезе од самите матуранти и со задоволство беше поддржана од градоначалникот на Пробиштип, Тони Тоневски и од директорот на средното училиште „Наум Наумовски Борче“, Трајко Трајчев.

Така, на 20 мај 2011 година, граѓаните на Пробиштип имаа едно несекојдневно доживување. Сите матуранти во 20,00 часот пристигнуваа на градскиот плоштад, каде беа пречекани од присутните со огромни аплаузи. Градоначалникот во своето обраќање им честита за досега постигнатите резултати и заокружувањето на овој степен на образование, при што изрази доверба дека како полнолетни граѓани во иднина ќе се однесуваат уште поодговорно и посвесно. При тоа, тој изрази желба што поголем број од матурантите да успеат да се запишат на факултетите кои тие ги посакуваат и да се стекнат со факултетски, магистерски и докторски дипломи, при што укажа дека локалната власт и натаму неуморно ќе работи на обезбедување на поповолни услови за економски развој и просперитет на општината, со цел обезбедување на поголеми услови за нивно вработување.

Потоа, пред преполниот плоштад со граѓани, беа прогласени најдобрите ученици на генерацијата, кои треба да служат за углед и поттик за идните генерации, а беше прогласен и најдобиот ученик на генерацијата Марија Богатинова. Во знак на сеќавање, постхумно и беше доделена диплома за извонредни резултати во текот на четиригодишното образование на, за жал прерано починатата соученичка, Софија Петрова. Градоначалникот на сите матурантки им подари по една црвена роза.

По завршувањето на овој дел од свеченоста започна матурското дефиле кога сите матуранти по свечено обележаната патека се упатија кон хотелот каде беше организирана матурската забава. Дефилето беше проследено со огромни аплаузи, но и со повеќеминутен огномет.

Присутните изразија големо задоволство од ваквиот начин на организирање на матурската вечер и враќањето на традицијата, при што голем дел од нив меѓусебно евоцираа спомени за своите матурски денови. Сепак најзадоволни изгледа беа самите матуранти бидејќи нивните коментари, што кружеа во чаршијата неколку дена по оваа вечер, гласаа „свеченоста на градскиот плоштад беше најубавиот дел од матурската забава“. Тоа за општината значи обврска да ја одржи традицијата и во следните години.

Валентина Мишевска

After more than twenty years, the old tradition has been back in Probishtip, the school-leaver to hold a defile in front of the fellow citizens.

The school-leavers themselves made the initiation and it was pleasantly supported by the mayor of Probishtip, Toni Tonevski and by the Director of the Secondary School Naum Naumovski Borche, Trajko Trajchev.

Therefore, on May 20 2011, the citizens of Probishtip had one unusual experience. All school-leavers, at 8 o'clock in the evening arrived at the city square where they were welcomed by the present with great applause. In his salutation the mayor congratulated for recently achieved results and realisation of this level of education where he expressed his trust that as majors will

behave more responsibly and more scrupulously. He as well expressed the desire in which the major part of the school-leavers should entry the faculties of their wish and to achieve faculty, master and doctor diplomas and he as well referred that the local authority will continuously and untiringly work on providing more favourable conditions for economic development and prosperity of the municipality for the purpose of providing better conditions for their employment.

Then, in front of the brimful by citizens square the best generation students have been proclaimed that should serve for prestige and stimulation for future generations and the best student in the generation, Marija Bogatinova, was as well proclaimed. As a token of, diploma for excellent results during the four year

education was posthumously given to unfortunately premature death of their fellow, Sofija Petrova. The mayor gave one red rose for each girl school-leaver.

After realization of this part of the celebration, the school-leaver defile started when the whole school-leavers, along the marked path went to the hotel where the party was organized. The defile was forwarded by enormous applauses but as well with several minute fireworks.

The present expressed huge satisfaction of this way of organizing the school-leaver night and return of the tradition where the great part of the same mutually evoked memories for their school days. However, the most satisfied were the school-leavers themselves as their comments were still present in the bazaar even several days after this night as follows: the celebration at the city square was the best part of the school-leaver party". For the municipality this means obligation to maintain the tradition in next period.

Valentina Mitevska

РЕКОНСТРУИРАНИ СТОЧНИОТ И ЗЕЛЕНИОТ ПАЗАР ВО ОПШТИНА КРИВОГАШТАНИ

LIVESTOCK MARKET AND GREEN MARKET RECONSTRUCTED IN MUNICIPALITY OF KRIVOGASHTANI

Општина Кривогаштани веќе две години е со целосно блокирана сметка, сепак успеа да реализира неколку активности во правец на подобрување на условите за своите граѓани, меѓу кои е и реновирањето на зелениот и на сточниот пазар, места каде што секоја среда доаѓаат голем број на граѓани од општината, но и од другите краишта на Запад на Македонија.

Со бехатон плочки, покриени се 1350м² од вкупната површина на зелениот пазар (1 850м²), инвестиција во висина од 1 350 000,00 денари, обезбедена со 650 000,00 денари од Бирото за регионален развој и 700 000,00 денари од Јавното комунално претпријатие „Пелагонија“, Кривогаштани. Ова ЈКП инвестираше дополнителни 465 000,00 денари за изработка и поставување на 74 метални тезги со пластифициран лим, кои служат за продажба на градинарските производи, на текстилот и другите работи за широка потрошувачка што се изнесуваат на пазарот. Изработена е и урбанистичка документација, според која во втората фаза се планира покривање на целиот зелен пазар.

Сточниот пазар, пак, како еден од поголемите пазари од ваков тип во РМ, со површина од 5 301м², беше ограден со армирани бетонски столбови и метална ограда, а се изврши и одводнување од атмосферски води и тампонирање. Оваа инвестиција изнесуваше 1 240 000,00 денари. Напролет се планира и негово покривање, како и довршување на дел од активностите во тампонирањето и асфалтирањето на пазарот.

За обезбедување на поголема функционалност, за корисниците на овие два пазара, беа изградени и јавни тоалети (инвестиција од 340 000,00 денари, од кои дел обезбеди Министерството за транспорт и врски, а дел ЈКП „Пелагонија“. Обезбеден е и паркинг простор, со површина 3 408 м², при што е направена изведба за нормално истекување на водотекот на Стара Река, во самата близина на сточниот и на зелениот пазар, со армирано бетонски цевки во вкупна должина од 72 метри, како и насипување на целиот паркинг простор. Целосната инвестиција изнесуваше 310 000,00 денари, што ги обезбеди ЈКП. Наскоро, се планира да се инвестира уште во тампонирање и асфалтирање и оградување на паркинг просторот.

Градоначалникот на Општина Кривогаштани, Гоце Дуртаноски, на свеченоста по повод пуштањето во употреба на реновираните пазари, на која присуствуваше и Министерот за финансии, Зоран Ставрески, меѓу другото, нагласи дека општината и натаму ќе вложува напори адекватно да ги извршува своите надлежности во правец на задоволување на потребите на своите граѓани.

Владо Деспотоски

Municipality of Krivogashtani has been with fully blocked bank account for two years, but it managed to realize several activities in a way of enhancing the requirements for the citizens among which renovation of the green and livestock market, places where major number of both municipality and the other regions of west Macedonia come each Wednesday.

1350 m² of the total area of the Green Market (1 850m²) have been covered by granite tiles, investment in an amount of MKD 1 350 000,00 provided by MKD 650 000,00 from the Bureau for Regional Development and MDK 700 000,00 by Public Communal Enterprise Pelagonija, Krivogashtani. This Public Communal Enterprise invested additional MKD 465 000,00 for production and establishment of 74 metal booths with plasticated tin serving for sale of gardening products, textile and other items for wide consumption being exposed at the market. Urban documentation is as well drafted according to which the covering of the whole green market is being envisaged for the second phase.

The livestock market as one of the bigger markets of this type in Republic of Macedonia, covering an area of 5301m² was fenced in with reinforced concrete pillars and metal enclosure and derivation of atmospheric waters and wadding was as well done. This investment was MKD 1 240 000,00. Covering of the market is envisaged for spring as well as finishing of part of the activities regarding the wadding and blacktop of the market.

Public toilets were built for the purpose of providing bigger functionality for the users of these two markets (investment of MKD 340 000,00 part of which provided by the Ministry of Transport and Communications and part by the PCE Pelagonija. parking space is as well provided covering an area of 3 408m² where the construction was made for normal spilling of the watercourse of Stara Reka, in the near close of livestock and green market including reinforced concrete pipes in total length of 72 meters as well as gravelling of the entire parking space. The whole investment was MKD 310 000,000 provided by PCE. Wadding, blacktop and fencing of the parking space is envisaged as soon investment.

At the ceremony on the occasion of putting into function of the renovated markets where the minister for finances, Zoran Stavreski, was present, the mayor of Municipality of Krivogashtani, Goce Durtanoski, stressed that the municipality is to continue the efforts for appropriate realization of the competences for the purpose of meeting the citizens' needs.

Vlado Despotoski

ИТ претставниците од општините следеа обука во организација на ЗЕЛС:

УПРАВУВАЊЕ СО СИСТЕМИ, КОНФИГУРАЦИЈА И РАБОТА ВО СЕРВЕРСКА ОКОЛИНА

Членовите на мрежата на одговорните лица за информатичка технологија од општините, имаа можност да проследат обука која во организација на ЗЕЛС се реализираше на 27 и на 28 мај 2011 година, во хотелот Радика во Леуново.

На обуката присуствуваа околу 15 претставници од општините одговорни за ИТ развојот во локалната власт, кои добија значајни информации од презентираната тема „Управување со системи, конфигурација и работа во серверска околина.“

Обуката беше спроведена од страна на ЗЕЛС со помош на експерти со завршени докторски студии од областа на ИКТ. Обуката се состоеше од два дела. Првиот ден учесниците го следеа предавањето за технологијата за управување и конфигурирање со Windows Сервер 2008 како и работа во единствена околина „Domain“ со Active Directory и DNS Сервер. Вториот ден на членовите од ИТ мрежата им беше спроведена обука за работа со бази на податоци (MS SQL и MySQL), како и обука за дефинирање на правилата и процедурите за управување со внатрешна работна околина (интранет), сигурносни копии (backup), политика за безбедност и политика за заштита на податоци.

На крајот од обуката, учесниците на ИТ мрежата изработија костур-темплет за правилата и процедурите во електронско управување со системите во локалната власт, а беше изведена и писмена проверка за стекнатите знаења.

Од извршената евалуација беше утврдено дека претставниците од локалната власт го подржуваат вакциот начин на стекнување на нови знаења од оваа област, кои се корисни за нивните работни активности, при што предложија и повеќе теми кои би сакале да ги проследат на некоја следна обука, а кои би им помигнале за обезбедување на поквалитетно давање на услуги за граѓаните од општината.

IT representatives of the municipalities followed training organized by ZELS:

MANAGEMENT OF SYSTEMS, CONFIGURATION AND WORK IN SERVER DOMAIN

The members of the Network of competent persons for information technology from the municipalities had the possibility to follow a training being organized by ZELS and held on 27 and 28 May 2011 in Radika Hotel in Leunovo. About 15 representatives of the municipalities competent for IT development in the local government participated in the training and they obtained significant information from the presented theme Management of systems, configuration and work in server domain.

The training was performed by ZELS including assistance by experts having finished doctor studies in the area of ICT. The training consisted of two parts. First day the participants followed the lecture for technology of management and configuration with Windows Server 2008 as well as work in single environment Domain with Active Directory and DNS Server. The second day the members of IT Network were trained in work with databases (MS SQL and MySQL) as well as training in defining the rules and procedures for management of intranet, backup, safety policy and database protection policy.

At the end of the training the participants of IT Network made base template for the rules and procedure for internet management of the systems of local government and written test has been made regarding the knowledge acquired.

After the evaluation considered it was stated that the representatives of the local government support this type of acquiring new knowledge in this area useful for their work activities where they suggested several themes that they would like to follow at some next training which are to help them in providing more quality provision of services for the citizens in the municipality.

ЗЕЛС ЗАПОЧНА СО РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПОЧЕТНИТЕ ОБУКИ ЗА ДРЖАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ СОГЛАСНО СО ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ

ZELS STARTED REALIZATION OF INITIAL TRAININGS FOR STATE EMPLOYEES PURSUANT TO THE LAW ON CONSTRUCTION LAND

Единиците на локалната самоуправа во Република Македонија, кои ќе ги исполнат условите предвидени во Законот за градежно земјиште (ЗГЗ стапи во сила на 11 февруари 2011 година), од 1 јули 2011 година ќе можат да располагаат со градежното неизградено земјиште.

Една од законски утврдените услови, општините да се стекнат со лиценца за управување со градежното земјиште во сопственост на Република Македонија, е да имаат соодветен број на државни службеници од редот на раководните или стручни државни службеници кои се стекнале со индивидуално овластување. На постапката за стекнување на индивидуално овластување за државниот службеник & претходи задолжителна посета на почетна обука, по што се стекнува со правото да полага испит, чија содржина, програма и испитни прашања се подготвени од страна на членовите на Програмскиот совет, основан согласно со законот. За таа цел ЗЕЛС доби законска надлежност за конкретна организација и спроведување на обуките, како и организирање на испитите и пристап кон објавување на оглас за избор на експерти. По објавен јавен оглас беше формиран Програмски совет составен од еминентни професори: Родна Живковска, професор на Правниот факултет, на Универзитетот „Кирил и Методиј“ во

The Units of local self-government in the Republic of Macedonia that are to meet the conditions envisaged in the Law on Construction Land (LCL, entered into force on 11 February 2011), from 1 July 2011 will be enabled to have at disposal the construction unbuilt land.

One of the legally prescribed conditions for the municipalities to obtain a licence for management with the construction land in ownership of the Republic of Macedonia is to have appropriate number of state employees from the line of management or expert state employees that acquired individual authorisation. Obligatory visit of initial training precedes the procedure for obtaining individual authorisation for state employee and the same is followed by acquiring the right to take an exam whose contents, program and exam questions are prepared by the members of the Program Council established pursuant to the law. For that purpose ZELS got legal competence for concrete organization and implementation of the trainings as well as organizing the exams and access to announcement for selection of experts. After the announcement is being published Program Council has been formed consisted of eminent professors: Rodna Zhivkovska, professor at the Faculty of Law at St. Cyril and Methodius University in Skopje, Vladimir Arsovski,

professor at the Faculty of Architecture and Jovan Jovanov, professor at the Faculty of Civil Engineering, geodesy department.

Announcement has been made on 10 May 2011 in three daily newspapers for the purpose of application of the candidates for initial training and taking an exam thus practically starting the process of authorization of the persons from the municipal administration and determination of the criteria and the dynamics of the realization.

So on 26 and 27 May 2011 in Hotel Continental ZELS organized initial training consisted of two parts:

Скопје, Владимир Арсовски, професор на Факултетот за архитектура и Јован Јованов, професор на Градежниот факултет, оддел геодезија.

На 10 мај 2011 година, во три дневни весници беше објавен оглас за пријавување на кандидатите за почетна обука и полагање на испит, со што и практично започна процесот на овластување на лицата од општинската администрација и се определува критериумите и динамиката на реализацијата.

Па така на 26 и 27 мај 2011 година во хотел „Континетал“ ЗЕЛС ја организираше почетната обука, која се состои од два дела: теоретски дел кој ја опфаќа областа на правото и урба-

theoretical part covering the area of law and urban planning and practical part regarding the software application for e-register and e-auction available for all municipalities in the Republic of Macedonia at internet site www.gradezno-zemjiste.mk set within ZELS.

The theoretical part was held in Continental Hotel while the practical training for software application was held on 30 and 31 May 2011 (and then on 7 and 8 June) in the premises of ZELS. For that purpose, in the premises of ZELS, the special computer classroom was organized consisted of 28 computer units. During the training the representatives of the municipal administration were acknowledged with the form of an-

нистичкото планирање и практичен дел кој се однесува на софтверската апликација за е-регистар и е-аукција, која е достапна за сите општини во Република Македонија на интернет страницата www.gradezno-zemjiste.mk поставена во рамките на ЗЕЛС. Во хотелот „Континентал“ се одржа теоретскиот дел, додека на 30 и 31 мај 2011 година, (а потоа и на 7 и 8 јуни) во просториите на ЗЕЛС се одржа и практичната обука за софтверската апликација. За таа цел, во просториите на ЗЕЛС беше организирана посебна компјутерска училишница со 28 компјутерски единици. Во текот на обуката, претставниците на општинската администрација

nual PROGRAM for management of the construction land the Council of each particular municipality should adopt in the forthcoming period having regard to the fact that it is an important precondition for obtaining licence of the municipality. ZELS has already submitted this form of the annual PROGRAM to all municipalities in the Republic.

Total 244 candidates applied for the training and they submitted an application for participation in the initial training and taking exam for ac-

беа запознати и со образецот на годишната ПРОГРАМА за управување со градежно земјиште која Советот на секоја поединечна општина е потребно да го усвои во периодот што претстои, со оглед дека истата претставува нужен предуслов за добивање на лиценца на општината. ЗЕЛС веќе го достави овој образец на годишната ПРОГРАМА до сите општини во Републиката.

На обуката се пријавија вкупно 244 кандидати кои поднесоа пријава за учество на почетна обука и полагање испит за стекнување на овластување, со задолжено наведување на личен е-маил (приватна или службена електронска адреса) и потврда за работен однос и статус на

државен службеник во единицата за локална самоуправа, од кои 231 кандидат во целост ги исполнија законските услови. Тие, во рок од три дена од приемот на пријавата добија поединечно известување за термин за посета на обуката. Пријавените кандидати добија и соодветен материјал за подготовка на испитот, односно електронско и печатено издание на Прирачник за полагање на испит за стекнување на овластување за спроведување постапка и за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште, сопственост на РМ и упатство за користење на софтверската апликација за е-регистар и е-аукција.

Прирачникот го подготвија професорите, членови на Програмскиот

одбор, кои наедно ја држеа и самата обука, а го отпечати ЗЕЛС во тираж од 510 примероци на македонски јазик и 120 примероци на албански јазик. Дополнителниот материјал, составен дел на прирачникот, кој се однесува на софтверската апликација, е изготвен од компанија ангажирана од УСАИД, која го изготви и целиот софтвер.

Право на полагање на испит стекнуваат само оние кандидати кои присуствувале на двата дела од обуката и на теоретскиот и на практичниот дел. Општините кои, на објавениот јавен повик кој истече на 17 мај 2011 година, не успеаа да обезбедат пријава на претставници од својата администрација, со цел да можат да го исполнат условот од законот, ќе можат истото да го сторат на следниот јавен повик кој се предвидува да биде објавен во текот на месец септември.

quiring authorization, including obligatory reference to personal e-mail (private or official e-mail) and confirmation for work status and status of state employee in the unit for local self-government 231 of which met the legal conditions in its entirety. In a period of three days from the receipt of the application they got information regarding the period for visiting the training. The applied candidates were provided with material for preparation of the exam that is electronic and written edition of the Handbook for taking an exam for acquiring authorisation for implementation of procedures for expropriation and granting on lease of construction land in ownership of the Republic of Macedonia as well Guideline for use of software application for e-register and e-auction.

The Handbook was prepared by professors, members of the program Board that simultaneously maintained the training itself and ZELS printed it in edition of 510 copies in Macedonian language and 120 copies in Albanian language. The additional material part of the Handbook regarding the software application is made by the company, engaged by USAID that drafted the whole software.

Only the candidates that participated on both parts of the training, on both theoretical and practical part obtain the right to take an exam. The municipalities that did not manage to provide application for representatives of its administration till 17 May 2011 at the public announcement for the purpose of meeting the condition of the Law, may do the same at the next public announcement envisaged to be published in September.

ПОЛОШКИ ПЛАНСКИ РЕГИОН

Политиката на регионалниот развој на Полошкиот плански регион (ППР) е систем од цели, инструменти и мерки насочени кон намалување на регионалниот диспаритет и остварување на рамномерен и одржлив регионален развој, подигнување на квалитетот на живот на сите граѓани во регионот и воведување и примена на европски стандарди во работењето.

Во рамките на Полошкиот регион влегуваат општините: Тетово, Теарце, Јегуновце, Желино, Брвеница, Боговиње, Гостивар, Врпчиште, Маврово и Ростуше. ППР ја опфаќа Полошката котлина, Мавровската висорамнина, планинскиот масив Бистра и долината на реката Радика. Полошката котлина се наоѓа во северо-западниот дел на Република Македонија и се протега во правец југоисток-северозапад исток, со должина од околу 55 км и ширина од 8-10 км. Котлината е опколена со планините: Шара, Сува Гора и Жеден. Од деветте општини во ППР, седум се рурални и во нив живее само 45,3% од вкупното население од регионот. Најголема е концентрацијата во двете општини – Тетово и Гостивар, со 55,7% жители. Тетово, со 86.580 жители, е најголемиот центар во регионот, па согласно со законската регулатива тука се наоѓа седиштето на Центарот за развој на Полошкиот плански регион, кој е основан во јануари 2009 година со претходно донесени одлуки од деветте општини за основање на ЦРППР. Центарот е во функција на поддршка на Советот, кој е задолжен за спроведување на политиката на регионален развој, преку усвоените плански документи. Претседател на Советот на планскиот регион е градоначалникот на Општина Желино, г-дин Фатмир Изаири.

РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ ОД ДОМАШНИ ИЗВОРИ

Од Програмата за рамномерен регионален развој за 2009 година, преку Бирото за регионален развој, ЦРППР реализираше седум проекти во вредност од над 16 милиони денари: „Изработка на Урбанистички план вон населено место за економска-индустриска зона, во местото викано „Клисура“, „Инфраструктура-водоснабдување на с.Скудриње“, „Водоводна мрежа за с.Раотиње“, „Изградба на тротоари долж регионалниот пат Р-402“, „Локален пат до с.Гургурница“, „Реконструкција на локален пат Гостивар - с.Балиндол“, „Зајакнување на капацитетите на Центарот за развој на Полошкиот плански регион“.

Првиот проект е од посебно значење како за општина Желино така и за регионот во целост. Урбанизирањето на простор за економски цели надвор од населеното место, нуди можност на сите заинтересирани од стопанството да купат градежно земјиште за нивните потреби со цел да си ги прошират дејностите или пак за да реализираат нови бизнис идеи. Локацијата е мошне атрактивна и има тенденција да привлече не само домашни туку и странски инвеститори, а особено да ги поттикне оние од дијаспората да инвестира во родниот крај.

Проектот за зајакнување на капацитетите на ЦРППР со следење на неколку дневни обуки се реализираше преку 3 активности и тоа: 1. Програма за проектен менаџмент, подготовка и спроведување на ИПА и други проекти, 2. Обука за организациона поставеност и ефикасно функционирање на процесите во Центарот и 3. Програма за развој за меките вештини на вработени-

POLOG REGION

The policy for regional development of Polog Region (PR) is a system of aims, instrument and measures aimed at reduction of regional disparity and realization of balanced and sustainable regional development, raising the life quality of all citizens in the region and introduction and application of European standards in business.

The following municipalities belong to Polog Region: Tetovo, Tearce, Jegunovce, Zhelino, Brvenica, Bogovinje, Gostivar, Vrapchishte, Mavrovo and Rostushe. PR covers Polog Valley, Mavrovo hill, mountain massif Bistra and the Valley of Radika River. Polog Valley is located in the northwest part of the Republic of Macedonia and it spreads southeast-southwest east with length of about 55 km and width from 8-10 km. The valley is surrounded by the following mountains: Shara, Suva Gora and Zheden. Seven of nine municipalities in Polog Region are rural and only 43% of the total population lives there. The concentration is highest in both municipalities – Tetovo and Gostivar, with 55,7% citizens. Tetovo, with 86,580 citizens is the biggest centre in the region and pursuant to the legislation the seat of the Centre for Development of Polog Region is located in Tetovo where the Centre is established in January 2009 by previously adopted decisions by nine municipalities on establishment of CDPR.

The Centre is in function of support of the Council competent for implementation of the policy for regional development through adopted planning documents. The mayor of the municipality of Zhelino Mr. Fatmir Izairi is the President of the Council for the Region.

REALISED PROJECTS BY NATIONAL SOURCES

From the Program for Balanced Regional Development for 2009, through the Bureau for Regional Development, CDER realised seven projects in value of over MKD 16 million: Drafting Physical Plan out of settlement for economic-industrial zone in the place called Klisura, Infrastructure - water supply of Skudrinje village, Water Supply Network for Raotince village; Construction of pavements along the regional road P-402, Local road to Gurgurnica village, Reconstruction of local road Gostivar- Balindol village, Strengthening the capacities of the Centre for Development of Polog Region.

The first Project is of special importance both for the municipality of Zhelino and the region at all. The urbanization of the area for economic purposes, out of settle-

те (тимско работење, комуницирање (интерно и екстерно), носење одлуки, итн. Со проектот беа опфатени вработените на ЦРППР, вработените на ЛЕР канцелариите на општините од Полошкиот регион, а беа обучувани и претставници од неколку невладини организации и од бизнис секторот. Целта е подобрување на квалитетот и ефикасноста на услугите што ги нуди ЦРППР и останатите чинители во регионот.

За општини Тетово, Теарце, Јегуновце, Желино, Брвеница, Боговиње, Врапчиште, Градежниот факултет од Скопје ќе изработи Физибилити студија за регионален водовод што ќе овозможи добра основа за заеднички настап при обезбедување на средства за реализирање на главниот проект за регионален водовод, како од домашни така и странски извори и долготрајно решение за рационално искористување за водата за пиење којашто во последно време претставува голем проблем за секоја општина. За финансирање на студијата е потпишан договор помеѓу сите општини кои се опфатени со студијата за регионален водовод.

Во средината на 2010 година од страна на ЕПИ-ЦЕНТАР-Скопје беше изработена „Студија за развој на туризмот во шарпланинскиот регион“. Оваа студија ги дава сите позначајни одговори како и на кој начин да се развие туризмот во шарпланинскиот регион и го опишува целокупниот потенцијал што го поседува Шар Планина.

НОВИ ПРОЕКТИ ВО 2011

Полошкиот плански регион од средствата на Бирото за регионален развој годинава ќе реализира шест проекти од моноет на инфраструктурата, во вредност од над 12 милиони денари. Во поголемиот дел од проектите вклучени се по две-три општини. Тоа се проектите: „Проект за регулација на коритото на река Речица, село Г.Речица-Тетово“, „Изработка на просторен план „Индустриско-стопанска зона, с.Врапчиште“, „Доводен цевковод за водоснабдување на с.Дебреше - општина Гостивар“, „Изградба на фекална канализациона мрежа во н.м. Желино, општина-Желино“, „Изработка на просторен план (урбанистичка документација) за с. Добраште“.

Постапката за давање под концесија на регионалната депонија- Русино, во завршна фаза

ment offers possibility for all interested parties from the economy to buy construction area for their needs for the purpose of expanding the business activities or realisation of new business ideas. The location is really attractive and the tendency exists for attracting not only national but foreign investors and in particular to stimulate those from diaspora for the purpose of investing in hometown.

The project for strengthening the capacities of CDER including several one day trainings was realized through 3 activities as follows: 1. program for project management, preparation and implementation of IPA and other projects, 2. Training for organizational set-up and efficient functioning of the processes in the Centre and 3. Program for development of soft skills of the employees (team work, communication (internal and external), making decisions etc. The project covered the employees of CDER and the representatives of several non-governmental organizations and business sector were as well trained. The aim is improvement of the quality and efficiency of the services offered by CDER and by other actors in the region.

For the municipality of Tetovo, Tearce, Jegunovce, Zhelino, Brvenica, Bogovinje and Vrapchishte, the Faculty of Civil Engineering from Skopje will draft Feasibility Study for regional water supply thus providing good basis for mutual performance while providing assets for realization of the main project for regional water supply both from national and foreign sources and long-term solution for rational use of drinking water as a major problem for each municipality in the last period. An Agreement on Financing the Study has been signed between all municipalities covered by the study for regional water supply.

In the middle of 2010 EPICENTAR-Skopje made Study on development of the Tourism in Shar Planina Region. The Study provides all more significant answers how to develop the tourism in Shar Planina region and describes the entire potential owned by Shar Planina.

NEW PROJECTS IN 2011

By using the assets of the Bureau for Regional Development, this year Polog Region will realise six projects in the area of infrastructure in an amount of over MKD 12 million. Two-three municipalities are involved in the major part of the projects. The projects are as follows: Project for Regulation of Rechica River bed, G. Rechica village-Tetovo, Drafting Physical plan Industrial -economic zone, Vrapchishte village, afferent pipeline for water supply of Debreshe village- Municipality of Gostivar, Construction of faecal drainage in Zhelino settlement, Municipality of Zhelino, Drafting Physical Plan (planning documentation) for Dobroshte village.

Procedure on granting under concession of regional rubbish dump - Rusino, in final phase

The procedure on granting under concession of regional rubbish dump Risino, in Gostivar is of special importance. The procedure is implemented by REC Skopje authorized by the Ministry of Environment and Physical Planning, through mixed commission consisted of representatives of MEPP and representatives of the municipalities in Polog Region. The procedure is implemented by competence dialog and it is in final phase that is the third phase is in ongoing related to finding technical solution and signing of the agreement with the best business entity. The agreement is expected to be signed till the end of July.

Од посебно значење е постапката за давање под концесија на регионалната депонијата Русино, во Гостивар. Постапката ја спроведува РЕЦ Скопје која е овластена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, преку мешана комисија во која членуваат претставници од МЖСПП и претставници од општините во Полошкиот регион. Постапката се спроведува преку конкурентен дијалог и е во завршна фаза, односно во тек е третата фаза за изнаоѓање на техничко решение и потпишување на договор со најповолниот економски оператор. Договорот се очекува да се потпише до крајот на месец јули.

ПРОЕКТИ ШТО ЧЕКААТ ОДОБРУВАЊЕ ОД МЕЃУНАРОДНИ ИЗВОРИ

Освен реализираните проекти финансирани од домашни извори, Центарот за развој на Полошкиот плански регион изработи и достави проекти (кои се очекува да бидат усвоени) преку ИПА, (компонентите 2), во соработка со партнери од Албанија. Всушност, во вториот повик за прекугранична соработка помеѓу Македонија и Албанија, Центарот се јавува како функционален партнер, а како партнер од другата страна на границата е Национална федерација на шуми и пасишта. Предлог - проектот спаѓа во мерката Економски развој со акцент на развој на туризмот и има за цел да го развие туризмот во Полошкиот регион и на регионот Дибра во Република Албанија. Исто така, ЦРППР се јавува како партнер и во предлог - проект во кој функционален партнер е Фондацијата ЦЕЕД Македонија, а проектот повторно спаѓа во мерката (Економски развој со акцент на развој на туризмот).

Во повикот од Министерството за финансии на РМ за Оперативната програма „Развој на човечките ресурси“ (ИПА IV), ЦРППР се јавува како здружен партнер во проектот кој беше подготвен од страна на Фондацијата ЦЕЕД Македонија-Скопје. Проектот се однесува на мерката за „Подобрување на потенцијалите за вработување на жените од мнозинските етнички заедници на пазарот на трудот“.

Apart from the realized projects funded by natural sources, the Centre for Development of Polog Region drafted and submitted projects (expected to be adopted) through IPA (component 2) in cooperation with partners from Albania. As a matter of fact, in the second call for cross border cooperation between Macedonia and Albania, the Centre occurs as functional partner and the National Federation of Woods and pastures as partner on the other side of the border. The draft-project is part of the measure Economic development with accent on the development of the tourism and it is aimed at developing the tourism in Polog Region and the region of Dibra in Republic of Albania. Moreover, CDER occurs as partner of draft-project where the functional partner is CEED Foundation Macedonia and the project is again part of the measure (Economic development with accent on development of tourism).

In the call by the Ministry of Finance of the Republic of Macedonia regarding the Operational program Development of Human Resources (IPA IV); CDER occurs as joint partner in the project prepared by the CEED Foundation Macedonia – Skopje. The project refers to the measure of Improvement of the potentials for employment of women from non-majority communities on labour market.

СКОПСКИ ПЛАНСКИ РЕГИОН

Скопскиот плански регион (СПР) го опфаќа басенот на Скопската котлина и зафаќа вкупна површина од 1812 км² или 7% од територијата на Република Македонија. Во СПР влегуваат 17 општини и Градот Скопје како посебна единица на локалната самоуправа, а лоцирани се 142 населени места, од кои 141 се рурални населби. Густината на населеност изнесува 319 жители/км² и е четири пати повисока од просекот на земјата (81 жители/км²). Во Скопскиот плански регион, по својот туристички потенцијал посебно се издвојуваат археолошкиот локалитет Скупи, тврдината Кале, аквадуктот, старата градска чаршија во градот Скопје, бројни цркви и манастири, како и неколку природни резервати и споменици на природата, меѓу кои е и кањонот „Матка“ и езерото „Треска“.

Според податоците од Државниот завод за статистика, СПР имал БДП од 9.978 евра по жител во 2005 година, што е за 64% над просекот на Република Македонија и 45% од просекот на ЕУ27. Со тоа, Скопскиот регион е далеку најразвиениот регион во Република Македонија и учествува со дури 47% во создавањето на

Skopje region covers the basin of Skopje valley and it covers total area of 1812 km² or 7% of the territory of the Republic of Macedonia. 17 municipalities belong to Skopje Region as well as the city of Skopje as particular unit of the local self government and 142 settlements

македонскиот БДП. Условите за развој на бизнисот во овој регион се мошне поволни со оглед на фактите што низ СПР регион поминуваат двата пан-европски коридори 8 и 10, во јуни 2009 година пуштена е во употреба обиколницата околу градот Скопје, во Петровец е лоциран националниот аеродром, постои железница, а низ него поминува гасниот цевководен систем, како и нафтоводот Солун – Скопје.

Согласно со Законот за рамномерен регионален развој (донесен во 2007 година) во 27 јули 2008 година формиран е Совет за развој на СПР, што претставува тело за усогласување и спроведување на политиката за развој на планскиот регион, сочинето од вкупно 18 градоначалници (на Град Скопје и на општините: Гази Баба, Аеродром, Бутел, Ѓорче Петров, Карпош, Кисела Вода, Сарај, Центар, Чаир, Шуто Оризари, Арачиново, Зелениково, Илинден, Петровец, Сопиште, Студеничани, Чучер Сандево).

Центарот за развој на Скопскиот плански регион (ЦРСР) е основан во мај, а започна да функционира во декември 2009 година со седиште во општината Гази Баба. Согласно со одлуките за основање на Центарот донесени од општините и Градот Скопје, секоја ЕЛС од регионот предвидува годишна ставка во својот буџет за финансирање на Центарот во висина од три денари по глава на жител, а Министерството за локална самоуправа ко-финансира со 50% од вкупниот буџет на Центрот на годишно ниво, во текот на првите 5 (пет) години од почетокот на формирањето на Центрите за развој (2008-2012 година).

АКТИВНОСТИ:

Согласно со Програмата за развој на планските региони за финансирање на проекти во 2009 година, од страна на Владата на Р. Македонија за Скопскиот плански регион беа одобрени вкупно 9.523.616,00 денари. Тука влегува Проектот „Реконструкција на локален пат Драчево-мотел Китка“ во должина од 1.100 м кај населено место Горно Количани, општина Студеничани. Изведбата се имплементира во периодот 2010/2011 година и е во завршна фаза.

За финансирање на проекти за развој на подрачја за специфични развојни потреби за 2009 година, во Скопскиот плански регион имплементиран е проектот „Чистење на главен канал и секундарна каналска мрежа“, каде носител е општина Илинден. Проектот е кофинансиран од Владата на РМ во висина од 2.144.360 денари, а општината учествува и со средства од својот буџет.

are located here 141 of which are rural. The density of the population is 319 km² and it four times higher than the average of the country (1 citizens/km²). The archaeological locality Skupi, Kale Fortress, aqua duct, the old city bazaar in the city of Skopje, numerous churches and monasteries as well several natural reservoirs and natural monuments among which the Canyon Matka and Treska lake are particularly selected in Skopje Region due to their tourist potential.

According to the data of the State Statistical office, Skopje Region had GDP of 9978 EUR per citizen, in 2005 which is 64% above the average of the Republic of Macedonia and 45% of the average in EU27. Therefore, Skopje Region is far the most developed region in the Republic of Macedonia and it participates with even 47% in the creation of Macedonia GDP. The conditions for business development in this region are so favourable having regard to the facts that two pan-European corridors 8 and 10 pass through Skopje Region and the ring road was put into function in June 2009, the national airport is located in Petrovec, railway exists and the gas pipeline system as well the oil pipeline Thessaloniki-Skopje passes through it.

Pursuant to the Law on Balanced Regional Development (adopted in 2007) on 27 July 2008 the Council for Development of Skopje Region was formed presenting a body for harmonization and implementation of the policy for development of region consisted of 18 mayors (of the City of Skopje and the municipalities: Gazi Baba, Aerodrom, Butel, Gyorche Petrov, Karposh, Kisela Voda, Saraj, Centar, Chair, Shuto Orizari, Arachinovo, Zelenikovo, Ilinden, Petrovec, Sopishte, Studenichani, Chucher Sandevo).

The Centre for Development of Skopje Region (CDSR) is established In May and it started functioning in December 2009 located in the municipality of Gazi Baba. Pursuant to the decisions on establishment of the Centre, adopted by the municipalities and the City of Skopje, each Unit of Local Self Government from the region, envisages annual item in its budget for the purpose of funding the Centre, amounting to three MKD per citizen, and the Ministry of Local Self Government co-finances with 50% from the total budget of the Centre, at annual level, during the first five (5) years from the beginning of the formation of the Centres for Development (2008-2012)

ACTIVITIES:

Pursuant to the program for Development of Regions for funding projects in 2009 the Government of the Republic of Macedonia approved 9.523.616,00 for Skopje Region. This includes the Project Reconstruction of local road Drachevo-Kitka motel having length of 1.100 m at Gorno Kolichani settlement, municipality of Studenichani. The performance is being implemented in the period 2010/2011 and it is in final stage.

For the purpose of funding projects for development of areas for specific developing needs in 2009, the project Cleaning of the main channel and secondary drainage was implemented in Skopje Region where the Municipality of Ilinden is the holder. The Project is co-funded by the Government of the Republic of Macedonia in amount of 2.144.360,00 MKD and the municipality participates with assets from its own budget. The Project was implemented in 2010.

Regarding the Program for Development of Villages in 2009 the total amount of 2.353.750 MKD was ap-

Проектот е имплементиран во текот на 2010 година.

Во однос на Програмата за развој на селата, во текот на 2009 година одобрени се вкупно 2.353.750 денари за Скопскиот плански регион, при што во текот на 2010 година реализирани се следните проекти: „Изработка на техничка документација за локален пат Сопиште-Усје“, во вредност од 800.000,00 денари и „Реконструкција на локален пат с.Шишево-с.Грчец“ во вредност од 1.553.750,00 денари, каде носител на проектите се општините.

Во однос на Програмата за развој на планските региони, на повик објавен од страна на Бирото за регионален развој МЛС во 2010 година, Центарот за развој аплицираше со 10 (десет) проекти од регионален карактер кои се однесуваат на подготовка на проектна документација за реконструкција на локални патишта, канализациони системи, како и изработка на студии за мапирање на инвестиционите потенцијали и промоција на природното и културно-историско наследство во Скопскиот плански регион. Согласно со Одлука на Владата на РМ, вкупно за развој на регионот одобрени се 5.944.268 денари за 6 (шест) проекти, за чија имплементација сопствено финансиско учество ќе обезбедат Центарот за развој и општините и Градот Скопје кои се партнери на конкретни проекти. За одобрените проекти, Центарот за развој потпиша Договор за финансирање со Бирото за регионален развој/Министерството за локална самоуправа и ќе се имплементираат во текот на 2011 година.

Во однос на Програмата за развој на специфични развојни потреби за 2010 година, за Скопскиот плански регион одобрен е проектот „Реконструкција на локален пат Мралино-Петровец-Дрма“, каде носител е општина Илinden.

Во однос на Програмата за развој на селата за 2010 година, за Скопскиот плански регион одобрен е проектот „Изградба на локален правец Шишево-Грчец“, каде носител е општина Сарај и воедно овој проект претставува продолжување на проектот кој беше одобрен согласно со програмата за 2009 година и ќе обезбеди затворање на процесот на реконструкција на овој локален патен правец.

Во текот на 2010 и 2011 година, ЦРСРП заедно со останатите седум Центри за развој воспоставија активна соработка со одредени министерства (Министерство за транспорт и врски, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за економија и Министерство за земјоделство и водостопанство) во делот на утврдување на допирните точки на програмите и активностите кои институциите ги имплементираат, како и можностите за вклучување на Центрите како потенцијални корисници при програмирање на мерките од националните програми и ИПА фондовите за финансиска поддршка во различни области.

proved for Skopje Region where during 2010 the following projects were realised: Drafting technical documentation for local area Sopište-Usje in an amount of 800.000,00 MKD and Reconstruction of local road Shishevo village-Grchech village in an amount of 1.553.750,00 MKD where the municipalities rare the holders of the projects.

Regarding the Program for Development of Regions the call has been published by the Bureau for Regional Development, MLS in 2009, the Centre for Development applied for 10 (ten) projects having regional character regarding the process of drafting project documentation for reconstruction of local roads, drainage systems as well as drafting studies for mapping the investment potentials and promotion of natural and cultural-historical heritage in Skopje Region. Pursuant to the Decision of the Government of the Republic of Macedonia the total amount of 5.994.268 MKD are approved for 6 projects for the implementation of which the Centre for development as well as the municipalities and the City of Skopje will provide financial participation as partners of concrete projects.

Regarding the approved projects, the Centre for Development has signed a Financing Agreement with the Bureau for Regional Development/Ministry of Local Self-Government and the same will be implemented in 2011.

Regarding the Program for Development of specific developing needs for 2010 for Skopje Region the Project Reconstruction of the local road Mralino-Petrovec-Drma has been approved where the municipality of Ilinden appears as holder. What refers to the Program for Development of Villages for 2010, the Project Construction of local road Shishevo-Grchech has been approved for Skopje Region where the municipality of Saraj appears as holder and at the same time this projects is a continuation of the project approved pursuant to the program for 2009 and it will provide realization of the process of reconstruction of this local road.

In 2010 and 2011 CDSR together with the other seven Centres for Development, established active cooperation with certain ministries (Ministry of Transport and Communications, Ministry of Environment and Physical planning, Ministry of Economy and the Ministry of Agriculture and Water Supply) in the part of establishment of contact points of the programs and activities the institutions are to implements as well as the possibilities for inclusion of the Centres as potential users in the process of programming of the measures from the national programs and IPA funds for financial support in different areas.

СТЕКУВАЊЕ ИСКУСТВА ОД РЕГИОНАЛНАТА РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА-ГОРЕЊСКА

Во текот на 2010 година, Центарот за развој на СПР имплементираше проект на билатерално ниво со Регионалната развојна агенција-Горењска од Р. Словенија, со кој се обезбеди техничка помош за Центарот, а беа пренесени и искуствата во подготвувањето и имплементацијата на регионалните развојни програми и проекти финансирани од ЕУ фондовите. Проектот е во висина од 50.000 евра од кои 40.000 евра се финансиска поддршка од Министерството за локална самоуправа и регионална политика на Р. Словенија, а со 10.000 евра учествуваше Регионалната развојна агенција БСЦ -Горењска. Средствата се темелат на меѓународната развојна програма на Словенската држава на подрачје на локалната самоуправа и регионален развој за 2009 и 2010 година. Во рамките на проектот беше потпишан Меморандум за соработка помеѓу двата региона, а беа реализирани и неколку меѓусебни средби и работилници, како во регионот Горењска така и во Скопскиот регион. Во рамките на овој проект, на оперативно ниво се развија 30 проектни идеи за развој на Скопскиот регион и општините во него. Членовите на Советот за развој на СПР го посетија регионот-Горењска во Р. Словенија, а потоа слична посета беше организирана и за вработените од општинската администрација, кои имаат можност да се запознаат со улогата и функцијата на Регионалната агенција за развој-Горењска, со системот на регионално партнерство и со подготвувањето и реализацијата на регионални развојни програми (како што е регионалниот развоен програм Горењска 2007 – 2013 година) со изработка и имплементација на проекти финансирани од ЕУ фондовите и друго.

ACQUIRING EXPERIENCES FROM REGIONAL DEVELOPMENT AGENCY GORENJSKA

In 2010, the Centre for Development of Skopje Region implemented a project at bilateral level with the Regional Development Agency Gorenjska from Republic of Slovenia thus providing technical help for the Centre and transfer of experiences for drafting and implementation of the regional development programs and projects funded by EU fund. The project is in an amount to EUR 50.000 40.000 EUR of which are financial assistance by the Ministry of Local Self-Government and Regional Policy of the Republic of Slovenia and EUR 10.000 by the Regional Development Agency BSC - Gorenjska. The assets are based on the international development program of Slovenia in the area of local self-governments and the regional development for 2009 and 2010.

Within the frames of the Project the Memorandum for Cooperation between the two regions has been signed and several internal meetings and workshops were held both in the Gorenjska Region and Skopje Region.

Within the frames of this project, 30 project ideas have been developed at operational level for the purpose of development of Skopje Region and the municipalities there. The Members of the Council for Development of Skopje Region visited Gorenjska Region, Republic of Slovenia, and after that similar visit has been organized for the staff of the municipal administration having the possibility to meet the role and function of the Regional Development Agency Gorenjska, the system for regional partnership and with the preparation and realisation of the regional development programs (such as the regional development program Gorenjska 2007-2014) including drafting and implementation of projects funded by EU funds and other.

ИСТОЧЕН ПЛАНСКИ РЕГИОН

Источниот плански регион (ИПР) ги опфаќа општините Берово, Виница, Делчево, Зрновци, Карбинци, Кочани, Македонска Каменица, Пехчево, Пробиштип, Чешиново-Облешево и Штип. Се простира на територија од 3537 км², односно опфаќа 14% од територијата на Р. Македонија, има 181.858 жители и учествува со 6% во создавањето на БДП на национално ниво. По степенот на развиеност Источниот плански регион е еден од најнеразвиените и го зазема претпоследното место пред Североисточниот плански регион.

Центарот за развој на Источниот плански регион (ЦРИПР) ги покрива активностите на регионот и е формиран во мај 2008 година, со седиште во општина Штип. Своето работење во деловната 2010 година, Центарот го реализираше согласно со Законот за рамномерен регионален развој на Република Македонија, Програмата за развој на Источниот плански регион 2009-2013 година, Акциониот план за реализација на Програмата за развој на Источниот плански регион 2009-2013 година во 2010 година, како и во согласност со другите акти кои ја регулираат областа на регионалниот развој.

АКТИВНОСТИ:

Една од клучните активности на ЦРИПР е изготвувањето и поднесувањето на предлог-проекти за развој на планскиот регион за финансирање од различни расположливи фондови: Буџетот на Република Македонија преку Програмата за рамномерен регионален раз-

EAST REGION

The East Region (IR) covers the municipalities of Berovo, Vinica, Delchevo, Zrnovci, Karbinci, Kochani, Makedonska Kamenica, Pehchevo, Probishtip, Cheshinovo-Obleshevo and Shtip. It spread in the territory of 3537km² that is it covers 14% of the territory of the Republic of Macedonia, 181.858 citizens and it participates with 6% in the creation of GDP at national level. According to the level of development the East Region is one of the less developed and it is at the last but one place before the Northeast Region.

вој, Програмите на ресорните министерства, странски и домашни донатори и Фондовите на Европската унија и други меѓународни извори.

Со Одлука на Владата на Р. Македонија за доделување на средства за финансирање на проекти за развој на планските региони во текот на 2010 година, Центарот за развој во координација со партнерските општини реализираше шест регионални проекти. „Сигнализација и сигналитика на туристичките локалитети во микрорегионот Пијанец-Малеш“, проект во висина од 1.152.748,00 денари. „Изградба на еко патека за поврзување на с. Лесново, општина Пробиштип и с.Пантелеј, општина Кочани“- 2.193.429,00 денари. Мошне интересна е и „Физибилити студија за изградба на мини акумулација на река Косевичка“-2.404.409,00 денари. Во фаза на изработка од страна на општина Македонска Каменица е урбанистичкиот план за вон населено место, по што Центарот ќе распише јавна набавка за изработка на урбанистичкиот проект за мини акумулација согласно со Студијата. Во завршна фаза е проектот „Физибилити студија со идејни решенија за изградба на мали акумулации во месноста Арамиска чешма“-1.250.000,00 денари. Во моментот се работи на рецензија на Студијата. Во фаза на реализација е Проектот „Асфалтирање на патен правец с. Пантелеј – с. Рајчани, општина Кочани со поврзување на с. Турско, Рударе, општина Пробиштип“ - 9.501.090,00 денари, а во завршна фаза е и реализацијата на проектот „Изградба на колекторски систем во с. Митрашинци, општина Берово (прва) фаза - 3.000.000,00 денари. Најголемиот процент од средствата за реализација на овие проекти беа обезбедени од Буџетот на Република Македонија, при што соодветен придонес во повеќето проекти имаа и самите општини.

Во првото тромесечие од 2010 година беа потпишани договори за изработка на три стратешки проекти од регионално значење, за чија реализација Центарот со Одлука на Советот за развој на Источниот плански регион насочи дел од средствата наменети за извршување на задачите на Центарот. За утврдување на потенцијалите на регионот и откривање на можностите за развој, како прв чекор при аплицирањето за искористување на ЕУ фондовите изработени се следните регионални проекти: „Студија за искористување на потенцијалите на биомасата за производство на енергија во Источниот плански регион“ - 1.139.880,00 денари; „Студија за можности за регулација на река Брегалница мини акумулации, каскади, брани“ - 2.384.780,00 денари; и „Студија за одржлив развој на органско земјоделско производство во Источниот плански регион - 1.768.540,00 денари;

Во 2010 година, Центарот за развој во координација со општините изготви и поднесе четири Предлог-проекти за кофинансирање од страна на ГТЗ Програмата за регионален развој во Република Македонија. На седумнаесеттото Собрание на градоначалниците од Брегалничко-Струмичкиот регион беше одлучено да се финансира проектот: „Интегрирана туристичка понуда долж патеката на железната завеса“. Проектот ги обединува општините: Берово, Делчево, Зрновци и Пехчево со буџет од 2.397.809,00 денари, од кои -41% т.е. 984.735,00 денари се средства донирани од ГТЗ Програмата за регионален развој во Р. Македонија.

На објавениот повик за прибирање на предлог проекти во рамките на Програмата за прекугранична соработка ИПА Бугарија-Македонија, на 14 декември 2009 година, Центарот и инволвираните општини под-

The Centre for Development of East Region (CDER) covers the activities of the region and it is formed in May 2008 located in Municipality of Shtip. In the business 2010, the Centre has realised its activity pursuant to the Law on Balanced Regional Development of the Republic of Macedonia, the program for Development of East Region 2009-2013, Action Plan for Realisation of the Program for Development of East Region 2009-2013 in 2010 as well as in accordance with other acts regulating the area of regional development.

ACTIVITIES:

One of the key activities of CDER is drafting and submission of draft-projects for development of region for funding from different available funds: the Budget of the Republic of Macedonia through the program for Balanced Regional Development, programs for Ministries in lines, foreign and national donors and European Union Funds as well as other international sources.

By a Decision of the Government of the Republic of Macedonia on granting assets for funding projects for development of regions during 2010, the Centre for Development in coordination with the parent municipalities has realised six different regional projects. Signalisation and signalitics of tourist localities in micro region Pijanec-Malesh, project in amount of 1.152.748 MKD.

Construction of Eco path for connection of Lesново village, municipality of Probishtip and Pantelej village, municipality of Kochani - MKD 2.193.429. Of great interest is the Feasibility Study on mini accumulation of Kosevichka River – MKD 2.404.409. The physical plan for place out of settlement is in phase of drafting by the municipality of Makedonska Kamenica after what the Centre will publish public call for drafting physical project for mini accumulation pursuant to the Study. The Project Feasibility Study including idea solutions for construction of small accumulations in the area Aramiska cheshma is in final phase- MKD 1.250.000. Currently the work is focused on the review on the Study. The Project Asphaltting of the road Pantelej village - Rajchani village, municipality of Kochani and connection with Tursko village, Rudare, municipality of Probishtip is in phase of realisation, - MKD 9.501.090, while the realisation of the project Construction of collection system in Mitrashinci village, municipality of Berovo is in the realisation (first) phase – MKD 3.000.000. The greatest percentage of the assets for realization of these projects was provided by the Budget of the Republic of Macedonia where the municipalities as well made appropriate contribution in many projects.

In the first quarter of 2010 agreements on drafting three strategic projects of regional importance have been signed for the realization of which the Centre by a Decision of the Council for Development of East Region aimed part of the assets aimed at performance of the tasks of the Centre. For the purpose of establishment of the potentials of the region and detection of the possibilities for development as first step in application for EU finds use the following regional projects have been elaborated: Study on use of potentials of biomass application of energy in East Region 0 MKD 1.139.880; Study on the possibilities for regulation of Bregalnica River mini accumulations, cascades, weirs - MKD 2.384.780; and ,Study on sustainable development of organic agriculture in East Region – MKD 1.768.540;

In 2010, the Centre for Development in coordination with the municipalities made and submitted four Draft-Projects for cofounding by GTZ Program for Regional De-

несоа три регионални проекти. Во текот на 2010 година пристигнатите проекти беа оценувани од страна на Заеднички комитет за следење и одобрено е финансирање на два од нив: „Прекугранична образовна мрежа за деца со посебни потреби“ со вкупен буџет од 279.810,00 ЕУР и „Прекугранично бизнис вмрежување за одржлив раст“ со вкупен буџет од 89.738,00 евра. Имплементација ќе започне во тековната 2011 година, по потпишувањето на договорот кон крајот на месец мај. Не беше одобрен проектот „Создавање на мрежа во областа на здравство и социјална кохезија помеѓу Р. Бугарија и Р. Македонија“.

Проект кој е од стратешко значење за Источниот плански регион и се спроведува во координација со Министерството за животна средина и просторно планирање, ЦРИПР, општините во регионот и Европската Комисија е: „Воспоставувањето на систем за интегрирано управување со цврст отпад во Источниот плански регион“. Временска рамка на проектот е 2009-2015 година. Средствата за овој проект се од третата компонента од инструментот за предпристапна помош ИПА-Регионален развој. Реализацијата започна во 2009 година, кога 11-те општини од регионот потпишаа Меморандум за соработка и беше регистрирано Регионално јавно претпријатие за управување со отпад „Депонија Исток“ со седиште во Штип. Во 2010 година активностите од проектот беа насочени кон спроведување на меки мерки, односно реализација на: „Зажакнување на административните капацитети на локално и централно ниво за имплементација и примена на законодавството за управување со отпад“. Овој проект се спроведува во периодот од јули 2010 година - февруари 2012 година. Вредноста на проектот изнесува 1,3 милиони евра. Корисници на проектот се МЖСПП, особено Управата за животна средина и природа, Општините и Комуналните претпријатија во Источниот и Североисточниот плански регион и Регионалните тела за управување со отпад во Источниот и Североисточниот регион. Проектот е во напредна фаза и се разгледуваат повеќе опции за регионалните тела за управување со отпад. Во последниот квартал од тековната 2011 година се планира да се започне со ревидирање на Физибилити студијата за управување со отпад, изготвена од страна на Европската агенција за реконструкција (ЕАР) во септември 2005 година.

Врз основа на утврдена Годишна листа на приоритетни предлог-проекти од страна на Советот за развој на ИПР, до Бирото за регионален развој во 2010 година беа поднесени десет апликации: „Студија за развој и осовременување на транспортната инфраструктура во Источниот плански регион; „Студија за одржлив развој на туризмот во Источниот плански регион; „Зажакнување на капацитетите на ЦРИПР, Советот за развој и ЛЕР канцелариите во состав на регионот; „Студија за развој на Ски-центарот Пониква-Осогово, со идејни решенија; „Студија за формирање на регионален репроцентар за поддршка на сточарството“, „Предфизибилити студија за регионален технолошки парк“, „Етнокултурен туризам во функција на регионалниот раст“, „Културен туризам-Минатото во поддршка на идниот развој на регионот“, „Инвестиционо техничка документација за регионален сточен пазар“ и „Студија за водоснабдување на Голак“. Вкупно побарани средства од БРР се 25.520.178,00 денари. Од страна на Комисијата за оценка при Бирото за регионален развој, пози-

velopment in the Republic of Macedonia. At the seventeenth Assembly of the mayors from Bregalnica-Strumica region it was decided that the project Integrated tourist offer along the path of iron curtain is to be funded. The projects unites the municipalities of Berovo, Delchevo, Zrnovci and Pehchevo with budget of MKD 2.397.809, 41% of which that is MKD 984.735 are assets obtained by GTZ Program for Regional Development in the Republic of Macedonia.

At the public call for collection of draft projects in the frames of the Cross Border Program IPA Bulgaria Macedonia, on 14 December 2009, the Centre and the involved municipalities submitted three regional projects. In 2010 the projects received were evaluated by the Joint Monitoring Committee and two of three were approved for funding: Cross border educational network for children with special needs with total budget of EUR 279.810 and Cross border business networking with sustainable growth with total budget of EUR 89.738. The implementation will start in the current 2011, after the signing of the agreement at the end of May. The project Creation a network in the area of health and social cohesion between Republic of Bulgaria and Republic of Macedonia was not approved.

The project of strategic importance for East region and implemented in coordination of the Ministry of Environment and Physical Planning, CDER, municipalities in the region and the European Commission is Establishment of integration solid waste management system in East Region. The time framework for the project is 2009-2015. The assets for this project are obtained by the third component of the Instrument for Pre-accession Assistance IPA- Regional Development. The realisation started in 2009 when 11 municipalities from the region signed the Cooperation Memorandum and the Regional Public Enterprise for Waste Management Deponija Istok was registered located in Shtip. In 2010 the activities of the project were aimed at implementation of soft measures that is realisation of Strengthening the administrative capacities at local and central level for implementation and application of the legislation for waste management. This project is implemented in the period from July 2010- February 2012. The value of the project is EUR 1.3 million.

Users of the project are MEPP, in particular the Directorate for Environment and State Inspectorate for Environment and Nature, Municipalities and Communal Enterprises in East and Northeast Region as well the Regional bodies for waste management in East and Northeast Region/ The project is in advance phase and several options for regional bodies for waste management have been analysed. In the last quarter of the current 2011 the revision of the Feasibility Study on Waste Management is planned to start made by the European Agency for Reconstruction (EAR) in 2005.

On the basis of the established Annual list of priority draft-projects by the Council for Development of East

тивно се оценети 8 (осум) проекти со вкупен буџет од 21.583.178,00 денари. Финансирањето на овие проекти е од средствата на „Програмите за рамномерен регионален развој“ во 2010 година (Сл. Весник бр. 8/2010 и 20/2010), а ќе бидат одобрени на Центрите за развој во тековната година. Поради направените рестрикции во Буџетот на РМ намалени се средствата за финансирање на регионални проекти на планските региони. За Источниот плански регион одобрени се 13.000.000,00 денари за четири од 8 (осум) позитивно оценети проекти и тоа за Студијата за Ски центарот Пониква-Осогово, со идејни решенија, „Студија за формирање на регионален репро-центар во поддршка на сточарството“ „Етно-културен туризам во функција на регионалниот раст“ и „Културен туризам-Минатото во поддршка на идниот развој на регионот“.

ПРОЕКТ СО СРЕДСТВА ОД ЕВРОПСКИТЕ ФОНДОВИ

Проектот „Балканска велосипедска патека“, изработен во координација со повеќе партнери од различни земји (Центрите за развој на Источниот и на Југоисточниот плански регион, Здружението на Југозападните општини од Благоевград и БИКЦ Сандански од Р. Бугарија, општина Като Неврокопи Грција, Карпат Бике-Романија), е директно аплициран на објавениот повик од страна на Европската комисија во Брисел за поднесување на предлог-проекти за промоција на велосипедскиот туризам во Европската унија, како средство за одржлив развој на туризмот, посебно прекуграничниот/транс-националниот велосипедски туризам по „патека на железната завеса“. Проектот е одобрен за финансирање. Буџетот на овој проект, иако мал и изнесува околу 60.000,00 евра, сепак е од големо значење бидејќи претставува прв чекор во идните активности на Центарот и партнерите за искористување на европските фондови наменети за проекти од ваков тип. Општата цел на проектот е создавање на предуслови за развој на велосипедскиот туризам во транснационалниот регион помеѓу РО/МК/БГ/ГР. Имплементацијата на проектот е во тек. Станува збор за продолжение на активностите на претходен проект, во организација на центрите за развој на Источниот и Југоисточниот плански регион, со поддршка на ГТЗ РЕД Програмата и Германската амбасада. Настанот под наслов: „Патека на железната завеса“ = „Развивање на потенцијалите за алтернативен туризам“, кој се одвиваше од 8 до 10 април 2010 година, е меѓународен настан кој доби широк публицитет, не само во локалните туку и во националните пишани и електронски медиуми. На овој настан, кој започна во општина Штип, присуствуваше и претставникот од Европскиот парламент г-дин Михаел Крамер, „таткото“ на целокупната идеја, а во општина Делчево се одржа Меѓународниот симпозиум на оваа тема, со околу 160 учесници.

Region, ten applications were submitted to the Bureau of Regional Development in 2010: Study on Development and modernization of transport infrastructure in East Region; Study on sustainable development of tourism in East Region; Strengthening the capacities of CDER, Council for Development and LER offices part of the region; Study on development of Ski centre Ponikva-)Osogovo, including idea solutions; Study on forming of regional repro centre supporting the stockbreeding; Pre-feasibility study on regional technological park; Ethno-cultural tourism in function of regional growth; Investment and technological documentation for regional stock market and Study on water supply of Golak.

The total requested assets of the Bureau for Regional Development is MKD 25.520.178. 8 (eight) projects with total budget of MKD 21.583.178 are positively assessed by the Commission for assessment within the Bureau for Regional Development. The funding of these projects is from the assets of Programs for Balanced Regional Development in 210 (Official Gazette No 8/2010 and 20/2010) and the same will be approved by the Centres for Development in the current year. Due to the restrictions made in the Budget of the Republic of Macedonia the assets are reduced for funding regional projects of regions. MKD 13.000.000 have been approved for East Region for four from eight (eight) positively assessed projects as follows: Study on Ski centre Ponikva – Osogovo, including idea solutions, Study on forming regional repro centre as support of stock breeding, Ethno-cultural tourism in function of regional growth and Cultural tourism- Past in support of future development of the region.

PROJECT WITH ASSETS FROM EUROPEAN FUNDS

The project Balkan Bike Path made in coordination of many partners from different countries (the Centres for Development of East and Southeast Region, Association of Southwest municipalities from Blagoevgrad and BIKC Sandanski from Republic of Bulgaria, municipality Kato Nevrokopiu Greece, Karpat Bike – Romania) is directly applied at the public call by the European Commission in Brussels for the purpose of submission draft-projects for promotion of bike tourism in the European Union as a mean for sustainable development of tourism, in particular cross border /transnational bike tourism along the path of iron curtain. The project is approved for funding. The Budget of this project even small and it is around EUR 60.000 thus making it of bigger importance as it is first step in future activities of the Centre and the partners for use of European funds aimed at projects of this type.

The general aim of the project is creating preconditions for development of bike tourism in transnational region between RO/MK/BG/GR. The implementation of the project is in process. The matter is about continuation of the activities from previous project, in organization of the centres for development of East and Southeast region supported by GTZ RED Program and German Embassy. The event under title Path of Iron Curtain - Development of potentials for alternative tourism held on 8-10 April 2010 is an international event of wide publicity, not only in local but in national written and electronic media. The representative of the European parliament Mr. Michael Kramer, “father” of the whole idea, participated in this event that started in municipality of Shtip and the International Symposium was held in municipality of Delchevo with around 160 participants.

Секогаш тука за вас

Охрид

www.evn.mk

EVN
macedonia

**ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС**

тел. +389 (0)2 30 99 033 / факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Женеvsка бб, п.фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
www.zels.org.mk . contact@zels.org.mk

**ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA - ZELS**

tel. +389 (0)2 30 99 033 / fax: +389 (0)2 30 61 994
st. Zhenevska p.box, F.P. 32, 1000 Skopje, Republic of Macedonia
contact@zels.org.mk , www.zels.org.mk